

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі число по 16 сот.

РУСЛАНА

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5½ год пополудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 31 с. від стрічки.

Heil Wolf — Hoch Schönerer!

(X) У всенімецькім таборі настав вельми оживлений рух. Там чистять і викаджують хату, а в різних формах відбуває ся вилучуване елементів, які у великій часті мають важкий голос в справах німецької області Чех. Такий розкладовий процес можна нераз помічувати в сторонництвах, які старіють ся. В такому случаю молоде покоління робить новий зворот, а скоро єму підросли крила, іде оно само своєю дорогою з партийних причин і на кілька років захоплює керму в свої руки, поки молодше покоління не вхопить єї знов у свої руки. У сторонництвах, які прожили ледви 5-6 років і глядять доперва в будуччину, є передчасний нахил до перемін познакою внутрішньої немочи і дегенерації. Не молоде покоління відбуває тоді переміну, але внутрішні причини доводять до того, і потреба лише зверхних понук, щоби викликати переміни і переображеня. Найліпшим прикладом в тім напрямі є для нас всенімецьке сторонництво.

Против волі своїх політичних товаришів велів собі Вольф знов дати посольський мандат, лише не сидить він уже там, де він належав своєю минувшею і теперішньою. Він збільшив лише компанію «диких» в посольській палаті, до якої зачисляє ся случайно чотирох иньших політичних товаришів, між тими Герцог і др. Чан. Всенімецький клуб втратив цілу лаву, а прочі запевняють при сій нагоді «німецький наряд» про свою вірність Шенереру, на котрім німецькому народови небагато залежить. Ніхто не бере сеї справи так трагічно, а переписка, редагована з замку Розенав (власність Шенерера) і резолюції з заявами довіря для Вольфа окрім них самих мало кого обходять. В сій веселій війні видно лише багато простаковатости, а мало духа і крім німецьких кнайп ніхто тим не цікавить ся. Лише деякі подробиці сеї боротьби між Трутнэвом а Хебом заслугують на політичну бачність.

Два всенімецькі борються ся о верховладу. Позаяк обидва змагають до того самого, то розходять ся лише о те, чи «програма» буде тревало носити імя Шенерера, чи має бути перехрещена іменем Вольфа. Коли Шенерер кладе велику вагу на поклик «Через чистоту до єдности» і викидає свого давнього товариша з хати, яку сей помагав ставити, вимагає Вольф від свого великого учителя, щоби пішов в стан супочинку. За Шенерером стоить сторонництво, за Вольфом виборці. Всенімецьку справу обраблюють з двох боків. Нею займають ся два політики, а кождий з них називає політику другого хибною. Шенерер вступає ся за «принципи», а Вольф видає часопись, яка має заступати сї принципи. На останку мабуть вмішають ся в сю справу також виборці і так розіграв ся всенімецька комедія в німецькій області Чех.

Одна хебська часопись, яка висловлює німецькій Чехії волю Шенерера, розводить ся над сими справами у вельми меланхо-

лійнім настрою. По думці сеї часописи, хотів Вольф підорвати деякі «підвалини Лінцкої програми», а сему мусів перешкодити Шенерер, яко доглядач тих «підвалин» сторонництва, бо инакше всенімецька справа стала би «іграшкою». Розуміємо, що ті панове лякають ся осьмішити ся перед цілим світом з тими «підвалинами Лінцкої програми». Доси бо навіть великі сторонництва німецькі клонили ся перед сими «підвалинами» і занимали ся ними зовсім поважно. Думають отже найліпше обминути назву «політичної іграшки», що викидають Вольфа з свого табору з великим шумом і обмежають єго на єго власні підвалини. Але в тім вельми помиляють ся. І те виключене виглядає на «політичну іграшку», позаяк ті панове не добачають, що не мають під собою ґрунту. Поки-що німецька суспільність в Чехах не додивляє ся до сего і хитає ся в своїх поглядах та симпатиях для одного і другого з головних акторів. Одні кличуть і плещуть: heil Wolf! а другі сичать і кричать: hoch Schönerer! Але одного гарного дня може комедія не припасти до впадоби а «іграшка» перерве ся. Уже тут і там усувають ся з політичного поля деякі німецькі націонали, деякі звертають грамоти на почесних членів, иньшим вже навкучили ся посольські мандати. Все те не добрі позначки. Молоде сторонництво западає на старечу недугу. «Сторонництво будуччини» закутує ся в проблематичну теперішність. В німецьких областях Чех думають вже про наслідство всенімецької спадщини, а коли так здійснює ся пісня Шенерера: «Die Welt wird schlechter von Tag zu Tag», глядять спадкоємці в Чехах, «що то може стати ся».

Русини в північній Америці.

Першою рускою часописню в Америці була «Америка», основана о. Волянським, який спровадив славянські черенки і сам зпочатку був редактором і заравом складником. Під добу існує при друкарні «Свободи» в Оліфант Па. видавництво руских популярних книжок, а при читальні ім. М. Шашкевича в Оліфант є руска книгарня.

Ілюстровані календарі з р. 1901 і 1902 представляють ся зовсім гарно і зредаговані з глибоким помислом — так що американські Польки, ліпше zorganizовані від Русинів, не повстидали би ся такого видавництва.

Третю руску організацію творять нечисленні православні Русини, які принявши російське православе, ґрунують ся коло «Взаїмопомощи» в Нью Йорку. Органом сеї партії є письмо «Свѣтъ» в Нью Йорку, основане о. Грушкою. За спеціальним «разрешенієм» позволив св. Синод виїмовно видавати сю часопись на малорускій мові і зробив сю уступку, що на місіонарів до Америки послає тепер не Москалів, але Українців з полудневих губерній, бо тамті не могли гаразд розмовити ся з Русинами.

Богато Русинів в Нью Йорку, Джерсі Сіті Н. І. і околиці є zorganizовані в брацтво св. Ольги.

При церквах існують досить численні па-

рохіяльні, вечірні школи, які доповняють науку в англійських школах наукою руского язика, релігії, рідної історії і т. п.

Є також рускі читальні, пр. читальня «ім. Т. Шевченка», «ім. Котляревского», «М. Шашкевича» і т. д. Під добу приступає до розпочаття своїх чинностей «Руский Народний Іміґраційний Дім» задля опіки над прибуваючими зі старого краю земляками. Такі доми мають в Нью Йорку вже всі іміґруючі народности. Також основано «науковий фонд рускої молодіжи» для виобразуваня своєї місцевої інтеліґенції.

В деяких містах повстали т. з. «Little Russian Citizen Club-и», с. є. малорускі політичні клуби, з Русинів, які мають американське горожанство. Роль Русинів в політиці не є велика, бо доперва в новітніх часах Русини зачинають більше приймати американське горожанство.

Русини в Сполучених Державах мають вже таку народну організацію, що творять вже якусь силу, яка зможе опирати ся асиміляції.

Поселенці висилають знатні квоти до родини, і часто вертають уцивілізовані до рідного села, тому витворює заробкова еміґрація дуже корисний вплив на економічні і культурні відносини на землі Лемків. На жаль, під добу настали вже від довшого часу лихі часи в заробкових відносинах в Америці та не дають вже таких корисних умовій зарібку, як давніше.

Відносини американських Русинів до численно поселених там Поляків є згідні. Нема там тепер жадних причин до сцисії, бо одні і другі мають свої власні костели чи церкви, школи і окремі організації. Повстав був навіть плян євільної якоїсь публіцистичної акції в Америці всіх народностей, гноблених в Росії і в таким з'їзді взяло участь також кількох Русинів, однак ся акція пізнійше загрязла з якихсь там причин.

Зовсім природно — кінчить свою статію «Gazeta handlowo-geograficzna» — що про жадну тревалу, народну будучність руских робітників в Сполучених Державах не може чути бесіди (?!), особливо супроти сильного асиміляційного впливу англійського моря, серед якого они розсипані. Однак хвилеві користи для населеня, потребуемого зарібку і для околиць, з яких походить се населенє, є величезні: збогачує ся через те населенє і цивілізує ся. Шкода лишень, що псується ся світлі колісь, заробкові відносини.

Державна рада.

Зараз по год. 11. розпочало ся засіданє відчитанєм внесень та інтерпелляцій. Перед приступленєм до дневного порядку пос. Скене, як провідник економічної комісії заявив, що она потребує еще 14 днів до покінченя еялорату про речинцеву торговлю збіжем і просив палату о терпелівість задля основности праць комісії.

В дальшій дускусі над **босняцькими залізницями** промовляв. пос. Офнер против предложеня, бо оно не дає безпосередного полученя Австрії з Дальмацією.

Відтак заяв слово міністер залізниць Вітек, виступаючи против поправок пос. Офнера, які мусіли би спровадити нові переговори з

Уграми і відволікли би справу. Правительство признає вагу ліній Кніпшовой до Банялюки і готове причинити ся до її будови, але не хоче її лучити з теперішнім пропозицієм.

Промовляли з черги посол Сильвестер, Фресль і Берг, потім прийнято §. 1. і 2. після правительственного проєкту і приступлено до дискусії над §. 3., 4. і 5.

Пос. Лехер займає опозиційне становище супроти пропозиції, доказуючи, що пропозиція має тенденцію цілий рух в Дальмації звернути через Будапешт. Так під зглядом стратегічним як і торговельно економічним правительственне пропозиція не забезпечує інтересів Австрії. Бесідник полемізує остро з выводами міністра залізниць, закидаючи йому, що з Уграми він старав ся лише оминати всякий конфлікт, а тут в парламенті уживає всяких впливів, щоби перекласти шкідливий для Австрії закон.

У відповіді міністер залізниць Вітек рішучо відпирає закиди Лехера і заявляє, що також правительство бажає ліпшого получення так з Боснею як і з Дальмацією, але сеї справи не хоче лучити з теперішнім пропозицієм. Лехер заквестіонував навіть австрійський патріотизм міністра, що бесідник рішучо відпирає і висказує надію, що палата осудить особисті напади і насмішки, станувши в голосованню по стороні міністра.

Після замкнення дискусії промовляв contra генеральний бесідник Малік, заявляючи ся іменем Шенереріанців против закона. В голосованню прийнято закон про босняцькі залізници в другім і третім читанню і розпочато загальну, бюджетову розправу.

Генеральний референт др. Катрайн поручив прийняти пропозицію прелімінаря за підставу до подрібної дискусії.

На тім перервано розправу і заряджено вибір спеціальної комісії для триєстеньської справи. В склад комісії увійшли з Русинів п. Василь Яворський, а з Поляків пп. Яворський, Абрагамович Дав., Стажинський, Вил і Генцель. Комісія уконституовала ся зараз, вибравши провідником пос. Скеного а референтом пос. Фукса.

Слідуюче засіданє нині.

Н О В И Н К И.

— Календар. В п'ятницю: гр.-кат. Теодора; рим. кат. Елеонори. — В суботу: гр.-кат. Никифора; рим.-кат. Петра.

— 25-літній ювілей понтифікату Св. Отця Льва XIII. Нині як в день ювілея відбули ся торжественні богослуження у львівських церквах всіх трех обрядів. В катедрі св. Юра відправив Службу Божу ВПреоєв. Митрополит в послуженню всіх крилошан. На богослуженню були представителі всіх властей, державних, автономічних і військових. З намісництва прибули: віцепрез. Лідль, віцепрез. кр. шк. ради Плажек, радник Дембовський, староста Гленіцький; з краевого виділу: заступник маршалка Пілят і член кр. виділу Глиджук; з прокуратурі скарбу: радники Корн і Енгель; з судівництва радник Дилевський; з

університету: проректор Кручкевич, декан Обжуг і професори Русини; даше генераліція з делегатами всіх полків стаціонованих у Львові; руска гімназія in corpore: всі професори і ученики; представителі всіх руско-українських львівських товариств і велике число вірних. На богослуженню співав гарно хор гімназіястів під управою проф. Вітошинського. По заамвонній молитві ВПр. Митрополит промовив до зібраних, вказуючи на значне хвилі і на заслуги Ювілята. Торжество випало величаво.

— До бюджетової загальної розправи вибрав Славянський Центр речником посла Пігуляка, позаяк в Ім читанню промовляв Словінець, а п. Барвінський в комісії.

— 3 Товариства ім. Ів. Котляревського. Загальні збори Товариства відбудуть ся дня 23. н. ст. лютого 1902 о год. 3 1/2 пополудни в комнатах «Рускої Бесіди» з слідуючим порядком денним: 1) Відчитанє протоколу з попередних загальних зборів; 2) Справозданє поодиноких функціонерів уступаючого Виділу; 3) Вибір нового Виділу; 4) Зміна статуту; 5) Внесеня і інтерпеляції. З огляду, що до зміни статуту пограба присутности цюнайменше 60 членів, просимо всіх Ви. членів явити ся як найчисленніше на загальні збори. За Виділ: П. Огоновский, голова; І. Бочорків, секретар.

— Концерт пп. Гушалевичів в Станиславові. Аби вдоволити загальному бажанню станиславської публіки і з околиці, що рада учти нашого земляка, знаменитого артиста опери, п. Евг. Гушалевича, завязав ся в Станиславові комітет і упросив его дати один концерт в Станиславові. Сей концерт відбудуть ся дня 4. марца (у вторник) в салі Товариства Монюшка. В сїм концерті виступить п. Евг. Гушалевич з женою, знаменитою співачкою, і відспівують утвори М. Лисенка, як також з опер Падеревского, Вагнера, Вердіого, Беллінього і других. Завідомляючи о тім руску публіку в Станиславові і околиці, комітет звертає її увагу на те, що білети можна вже тепер замовляти в «Народній Торговлі» в Станиславові. Програму концерту оглошиться пізніше.

— 3 Бобреччини. Дня 16. лютого відбуло ся в Трибоківцях відкрите читальні «Просвіти», заснованої заходами о. Левицького. На зборах явило ся більше як 500 людей з Трибоковець і сусідних сіл. З бесід годить ся згадати краснорічній промови о. Левицького і місіонаря о. Ортинського. В часі зборів вислало ся до товариства кількадесят членів.

— Рускі всенародні віча в повіті Долинським відбудуть ся: 1) в Рожнітові дня 23. лютого с. р. (в неділю) о 4. год. попол. в домі Ханіни Вайсман; 2) в Болахові дня 24. лютого с. р. (в понеділок) о 12. год. в полудни в домі п. Петровичевої; 3) в Долині дня 27. лютого с. р. (в четвер) о 2. год. попол. в домі п. Писарского. Програма: 1) сепорічне політичне положенє в державі і краю а становище Русинів; 2) дискусія і внесеня учасників віча.

— Руский комітет виборчий у Львові, якого головою є др. Евген Озаркевич, розвинув широку діяльність в справі вибору Русинів до міської ради. Комітет устроїв доси кілька зборів, на яких явило ся поважне число місцян-Русинів. Москальфіли пішли рука-в-руку з магістрацким комітетом.

— Постепенно. Перед судовим трибуналом у Львові покінчила ся оводі справа Августа Гумінського, б. завідателя товмацких дібр, обжалованого за обманства і легкодушній довги. Гумінського засуджено сим разом на місяць арешту за легкодушній довги. — Першим разом по-

карано Гумінського трілітною вязницею за обманства, а на его відклик відбула ся друга розправа і покінчила ся засудом Гумінського на 6-місячну вязницю. Гумінський ще раз віне відклик і на оводішній розправі очистив ся з обманства.

— Процес Реґера і товаришів відбувався в послідних днях перед судовим трибуналом у Львові і покінчив ся вчера увільненєм обжалованих. Реґер, Олварчик і Рихліцький ставали як обжаловані за обиду офіцарів 58. п. п. в Перемішля. Против увільняючого приговору трибуналу прокуратор зголосив відклик.

— Розрухи в Києві. З Києва доносять під датою 15. с. м., що студенти викликали в місті грізні розрухи. На Крецятку студенти носили червоний стяг з написом «долой самодержавіє! да здравствует свобода!» і співали «дубінушки». Проти демонстрантів виступили козаки з шаблями і нагайками, але студенти звели з ними кровавий бій. В демонстраціях брали участь також женщины. Вечером студенти їздили до рожками і вигукували по улицях: «долой Романови!».

— Остерога для емігрантів. Після справозданя генерального консуляту в Гамбургі, генер. губернатор Канади оголосив на основі 23. артикулу канадійського закона про еміграцію, що не грошевитим емігрантам зборонений вступ до Канади. Капітан корабля, яким їде емігрант, мусить вручити еміграційному агентови таку квоту, якої потрібно на перші потреби і на часовий прожиток емігранта в Канаді, противно власти не дозволить імігрантови висісти на сушу. — Подібне зарядженє видано вже давніше в Сполучених Державах.

— Важне зарядженє. По довершенню реформ законів цивільно-процесових, взяла ся управа судівництва до реформи судівництва в справах неспірних. Як міністерство, так і президія вишого суду краевого у Львові видали в сій справі ряд зарядженє і обіжників. Пертракцію спадщини передано органам судовим на місце нотарів, а се причинило ся до приспішеня і подешевленя розправи спадкової. Для справ неспірних утворено майже у всіх судах окремі відділи, зреконструовано книги спротивські, покликано до життя спільні каси сиротинські, а інтензивні зарядженя верховних властей судових увінчали ся вже гарним успіхом. Знаком, що управа судівництва не спускає уваги з сеї справи, є нове зарядженє міністерства з 16. січня с. р.

Зарядженє се, підносячи вагу уряду опікунчого, поручає судам будити серед населеня переконанє, як важні заслуги може положити совісний опікун зглядом громади, держави і суспільности. Задача, яку він має сповнити, зовсім не є легка; противно, его ждуть поважні обовязки, однак він повинен підняти ся їх для добра загального і в імя почути людяности. В такий спосіб мають суди представляти справу опікувательства особам покликаним до прийнятя сеґо обовязку. При виборі тих осіб належить звертати увагу на людей малочих, не пригноблених власною журбою, і розділювати сей загальний обовязок рівномірно. Вказаний є вибір опікуна з посеред членів стоваришеня фахового, коли батько до тогож стоваришеня належав, бо опікун такий займе ся дітьми свого товариша горячіше, як чоловік цілком чужий. Отже належить звертати увагу на такі стоваришеня релігійні, фахові, господарські і користати з них при виборі опікуна. З огляду, що найбільше інтересовані мають найбільшу відомість, хто би найбільше надавав ся на опікуна, котрої те відомости начальник громади часто не має, є вказа-

Андрій Веретельник.

В рецензії.

— Ти ще не пішов спати?! Агі! бій ся Бога чоловіче, що робиш. Диво, як ти виглядаєш; от, от сухіт дістанеш а може й вже...
— Чого тобі, пст... дітий побудиш...
— Та кидай вже раз, диви нафти нема вже.
Тет... т... відчепись, мушу сю дію скінчити.
— Чи-ж мало з тебе дня?
— Говори...
— Кидай, кидай...
— ? — Спи, мушу скінчити... в день не йде мені так. Що ти знаєш...
— Але-ж ти хорий, диви, ледво дихаєш уже, і яка користь з тої писанини?..
Він не відзивав ся, наче не

чув, що вона говорить далі. Се вже другий раз будить ся вона і гонять його спати.
— Чи ти чуєш?
— Та тихо-бо, бо-бо, ось скінчу і заберу ся геть...
Вона обернула ся на бік до стіни, де спала дитина. Сов дитяти був солодкий як невинного ангелика. Лице сіяло неначе обмите легким румянцем, уста були усміхнені мило.
Мати обережно перехрестила у воздусі дитину і заснула. В невеличкій, низькій хаті було тихо, тільки чути шкрабанє пера та хропіт чотирох більших і менших дітий, що спали покотом на землі на соломі. Коло стола сидів і писав їх батько емеритованій учитель, талановитай письменник, а на ліжку з дитятком спала їх мати.
Він уже другий рік на емеритурі місячній по 7 здр. Був би дістав більше та ізза малого здоровля не міг дослужити, літ — бра-

кувало ще два роки. Від тоді мусів перенести ся зі школи до винаймленої хати на конець села від вигону, і тут почав доживати віку, не покидаючи пера. Як ще учителював, писав більше, а що написав, слав до Львова до руских видавництв і не турбував ся, чи його праці використовують. Тепер був би писав ще більше, та висилати праці було ні-защо... А то ще й жінка дуже ворожо відносила ся до його ізза писань.
— І що за користь мені з тих твоїх писань! — говорила. — Пише і пише і ледво дихає, і ще й готов... гроші докладає на посылки. І не дурний то чоловік! люди добрі...
— Буде й користь, буде. Ось тепер народне наше видавництво конкурє оголосило — за написанє драми для народу, сто золотих! Від тепер буду вже й користь мати з писань...
— Бодай мене так голова не боліла по тій правді! Чи малось

написав вже, а багато наплатили тобі?!

— Перше, бачиш, було що иньшого. Я був на посаді, мав платню більшу, то мені було якось і няково гроші за писаня брати... А тепер що иньшого, здало-б ся у той спосіб заробити що...
— Правда як дві, тільки здоровля шкода, що знидиш. Є там не такі, як ти, що за писаня платять їм. Не виділи там твоїх...
Так часто перемовлялись і на тім жінка впадала вже у злість.
— Жалю не було-б мені, щоб за ті твої писаня хоть на хлопця там уважали в гімназії, а то найгірше всі його за те ненавидять, що, мовляв, «його батько патріот гайдамацький»... Ось і бачиш, як там за твоїми писанями — аж страх розшибають ся!..
— Е, що ти знаєш, шкода, щось жінка учителя...
Тут він мусів виходити з хати чим швидше, бо лють жінки при-

ним засягнути у них інформації, коли опікун не вістав установлений в завіщанню, а передо всім при дітях неправесних.

Колиб опікун не міг сповняти належно своїх обовязків задля віддалення від місця замешканя особи поручені їй опіці, належать віддати опікувство іншому опікунові (§ 194, 254 з. ц.) або делегувати інший суд опікунчий (§ 111 н. ю.).

Обовязком судів є спомогати опікунів як найінтензивніше радою і ділом, як найохотливіше до них відносити ся і по зможі улекшувати їм повненне обовязку, а з другої сторони звертати увагу опікунів на сю обставину, що діловодство їх стоїть під контролею властей над опікунчих.

— **Літографовані виклади.** З Відня доносять, що збір професорів правничого відділу заборонив видавати т. зв. скрипти (літографовані виклади), а чотири професори звернули ся на судову дорогу проти накладчиків скриптів. Проф. римського права Власак виступив в сій справі найенергичніше, бо якась книгарська фірма видала друком его виклади без его дозволу. На жаданє професорів суд зарядив конфіскацію цілого накладу друкованих викладів проф. Власака і всіх інших скриптів літографованих не лише в книгарнях, але й у портнера університету.

— **Ватагу злодіїв церковних** арештувала жандармерія в хвили, коли добували ся до рускої церкви в Судовій Вишні і відставила їх кільканайцять до арештів перемиского суду округного. При арештованих знайдено множество великих приладів до розбиваня дверей і замків. Злодії ті творили воганізовану ватагу, котра розбивала церкви, а за котрою жандармерія вже від давна слідила.

— **Революція в Іспанії.** Робітничий страйк в провінції Каталонія, яка лежить в північно-східній Іспанії, прибрав знамена революції. Страйк обняв найбільше місто в Каталонії, Барцельону, а звідси переніс ся до сусідних міст Сабадель, Манреса, Карасса, Бадальона і ин. З Барцельони доносять телеграфічно: Торговельний рух майже зовсім устав. Університет і школи замкнено. Війскові патролі ходять улицями і розгоняють товни демонстрантів. Місцеву залозу скріплено двома новими полками. В місті настав недостаток живности. Щодня поліція арештує сотки демонстрантів, а між ними немало знаних анархістів, які підбурюють людиність. В Бадальона демонстранти стріляли з вікон до війська і старали ся збурити трамваєві будинки.

— **Землетрясенє в Росії.** Місто Шемаху і околицю (в тифліській губ.) навістило страшне нещастє. Урядова петербурска «Агенція телеграфічна» подає оттакі подробиці з Шемахи: Ціле місто, що числить три тисячі домів, з виїмком 20—30, лежить в звалищах, прикриваючих кілька тисячів людей. Точне число жертв годі до си подати. При частковим розкопаню звалищ найдено 800 трупів. В місті розносять ся немилі сонух гниючих тіл людських і звірячих. Ранених осмотрює санітарна комісія з п'ятох лікарів і кількох фельчерів. Загальний образ міста страшний. На звалищах блудять тисячі ранених, збіджених, голодних кістяків, шукаючи своїх знакомих і свояків, що пропали підчас землетрясеня. Хто має средства на дорогу, утікає з Шемахи, прочі мешканця в патрах в голі і холоді. В околиці міста діє ся не ліпше. Трицять три села зруйновані; що не завалило ся, то згоріло, а люди терплять невимосимий голод. Правительство визначило 50.000 рублів на найбільшійших, але ся поміч значить тільки, що вер-

но піску на Сагарі. Гроші як раз попали в руки заміжнійших, а бідаки гинуть з голоду.

— **Ц. к. Дирекция залізниць державних у Львові** оповіщує:

З днем 1. лютого с. р. отворено наново для загального руху стацию Пальтіноаса, лежачу на буковинській залізници льокальній в окрузі ц. к. управи руху в Чернівцях.

— **На книжочку вкладову Товариства взаїмн. кредиту «Дністер» ч. 1300** на фонд заомоговий для академічної молодіжи вилинули дня 19. лютого с. р. дальші датки в сумі 95 К — с., до того перенєс з дня 18. лютого 53.672 К 01 с., отже загалом по день 19. лютого включно вилинуло 53.767 К 01 с.

— **Переписка Редакції і Адміністрації.** *Русин з Городенки.* Анонімних дописів ніколи не містимо. Імя дописувателя остає нашою тайною. — *Вн. С. М. з Тер.* При рекламаций просимо подавати число, бо «вчєрашне» або «позавчєрашне» нічого не означає. Почтова стампіла не є міродайною, а при звіснім «шпарєстем» стампіла є часом така бліда, як вимоклий панач.

— **Вісті з перемискої епархії.** О. Іван Радецький з Мервич одержав крилошанські відзначеня. — О. Вас. Охнич одержав канон. інституцію на парохію Туринско. — До такої інституції візвані оо: Мар. Антонович на Шумяч, Мих. Попель на Липє, Владимир Коритовский на Глузчу, Ром. Копицький на Пулави і Юл. Гумецький на Любелю. — Презенту на парохію Ролів одержив о. Йос. Винницький. — О. Гавр. Гнатишак, парох в Кривиці, іменованій другим одинар. шкільним комісаром на місце дєбровільно зрєзигнуваншого о. Йос. Мохнацкого. — О. Евг. Кульчицький іменованій сотрудником в Карликові. — Правительство продовжило на дальший оди рік дотацию для прив. сотрудників в Спасові і Новім Місті.

Посмертна оповістка.

О. Теодор Павлюк, парох Рожайтова, львівської архієпархії, упокоїв ся в Перемішлі дня 17. с. м. по довгій і тяжкій недужі в 63. році життя а в 45. р. св'ященства. В. е. п.!

Лєв Танчаковский, б. ученик VII класи рускої гімназії у Львові, упокоїв ся в 20. році життя дня 14. лютого в домі родичів своїх в Дунаєві по довгій і тяжкій недужі. В. е. п.!

Наука, штука, література.

— **Лис Микита.** З німецкого переробил *Іван Франко*. Трєте поправленє виданє. У Львові, 1902. Накладом Руського Товариства Педагогічного. З друкарні Наукового Товариства імени Шевченка під зарядом К. Бєднарского. Стор. XV + 144, 8°. Ціна 1 К.

Про літературну вартість сеї книжки не згадуємо, бо мабуть нема, письменної людини між Русинами, що не читала би «Лиса Микита». Найліпше свідчить про се третій наклад сеї книжки, а знаємо, що перший і другий наклад появили ся в силі по 3.000 примірників і розійшли ся в короткім часі. В передмові до третого виданя автор пише, що не розширив, лише поправив попереднє виданє і «старав ся довести по зможі до того, щоб оповіданє читало ся гладко, плавно, було яснє й прозоре, щоб із кожної строфки віяло нашим рідним, українським духом».

Телеграми.

Берлин, 20. лютого. З нагоди 25-літнього ювілея понтифікату Св. О. Льва XIII Nordd. Allg. Ztg., орган німецкого канцлера, замістила статю, в якій каже, що час управи папи Льва XIII має право заняти світле місце в церковній історії. Що-до ідеї папства нова німецка держава стоїть зовсім безсторонно, навіть більше, чим давна «св'ята римска держава німецкого народу». Дальше зазначає Nordd. Allg. Ztg. зичливість, яку Папа находив у цісарів з родини Гогенцолернів і запевнює, що в депутації, яка Св. Отцю зложить желаня, будуть находити ся також заступники цісаря Вільгельма.

Відень, 20. лютого. Міністер заграничних справ, гр. Голуховский, був вчєра у цісаря на довшій аудієнції.

Париж, 20. лютого. Temps пише з нагоди 3-літних роковин президентури Любєта, що его постійність, второпність і пильність в сповнюванні обовязків, приневолили навіть его противників до цілковитої мовчанки і з'єднали ему пошану у європейских пануючих.

Мадрит, 20. лютого. В палаті послів на домаганє пос. Ромера відповів міністер судівництва, що після послідних урядових телеграм з Барцельони, грізні робітничі заверухи не змінили ся.

Саац (Чехія), 20. лютого. Тутешна громада ухвалила відобрати Вольфови наданє ему почетне горожанство.

Льондон, 20. лютого. Бюро Райтера доносить в Гайльброн: Колюмни Делісєго і Сансавеса напали на Девєта і значний відділ Бурів коло Труммель і заповнили 10 Бурів.

Пекін, 20. лютого. Цісарєва-вдова прийняла в минулу неділю перший раз на аудієнції чужинців, що не належать до дипломатичного тіла.

Царгород, 20. лютого. Вість про увільненє місіонарки Міс Стонє є неправдивою.

Вісті господарські, промислові і торговельні.

(Рільмовий банк у Львові).

Дня 20. лютого. За 50 клг.

Пшениця готова 8-80—9-00. Пшениця нова 0-00—0-00. Жито готовє 6-70—6-85. Жито новє 0-00—0-00. Овес на обрєк 6-80—7-20. Овес новий 0-00—0-00. Ячмінь на пашу 5-60—5-75. Ячмінь броварн. 6-50—7-50 Ріпак новий 13-50—14-00. Львянка 11-00—11-50 Горох на пашу 7-50—8-50. Горох до варєня 8-50—13-00. Вика 8-00—8-50. Бобик 6-00—6-25. Грєчка 7-25—7-50. Кукурудза готова 5-90—6-10. Кукурудза стара 0-00—0-00. Хміль за 56 клг. 0-00—0-00. Конюшина червона 50-00—65-00. Конюшина біла 50-00—100-00. Конюшина шведска 60-00—95—. Тимотка 28-00—36-00.

ходила у крайність. Вже був на вигоні між вербами, а ще чув, як голосить жінка із злости, Бог зна що викрикаючи за бідолашним чоловіком... В слід за ним вибігали діти і йшли з батьком у поле.

Вже сїрів на дворі, а він не пішов спати — драму кінчить на конкурє. І хоть жінка два рази гонила його спати, він не бояв ся і не слухав її — був певний, що кричати не буде, щоб дітий не побудити, тай писав собі любо далі, дякуючи Богу, що жінка спить та не перебиває його поетичного спокую, що родить гадки... От так у ночі писати, наймиліше йому від усього на світі. Тихо-претихо, संबідні думки і дух, і як закопаєть ся у думки-мрії, як заглибить ся тим усім в писаню, неначє у безмежнім морі, то тоді він забуває на все. Не гризе його, що він хорий на груди — не чує болю — не гризе його, що ізза малої пенсії живе як нуждар у злиднях, що з

того ще мусить і синові у гімназії пособляти... Одним словом, у такім разі він неначє в иньшій св'їті, де «їсть болізни ні печали».

— Ух-х-у... Слава Тобі Спасителю — скінчив.

Він зітхнув і його страшно заболіло в грудях. Нишком підвів ся, випростував ся, зібрав написанє, сховав у бічну сідну кишєню одєжї, глянув у вікон і шєпнув до себе:

— Гарно на дворі, сон дєсь пішов від мене, начє виспав ся, тільки груди болять. Се вжє десята ніч, як пишу, але скінчив...

Пішов нишком, де спали діти.

— Микольцю, Микольцю, встаньно, їди положи ся на моє ліжко.

Хлончина найлюбійший його синок, пробудивсь, глянув на батька тай знов заплющив очі до спаня.

— Чуєш, Микольцю, бігай на моє ліжко, бо я їду.

Поставив хлонця на ноги і за-

вів та положив у своє ліжко, а сам нишком вийшов із душної хати.

На дворі свитало. Він прямував вигоном до недалєчкого гайку, з котрого долїтали чудні мелодії тьохканя соловейка. Ті мелодії лились чистом живою струєю і вливались начє у душу одушевєного літнім ранком слухача, котрий їдучи не тямив нічого, радїв начє мала дитина і упивав ся чистим та св'їжим воздухом.

Як дійшов до гайку, сонцє вжє було вкотилось ізза села і обсіпало св'їтлом промінями. В гайку був справжній концерт ранній. Щєбетали пташки щиро та мило, їх голос зливав ся в чудову гармонію і розливав ся сріблом по цілому гайку.

Зі сходу гайку був вал, він сїдав на ньому і з відти дивив ся у долину, якою повагом пливе річка Буг. Вона розлилась по широкій зеленій долині. По боках лозина колишєть ся легенько а де-неде

стоїть та заглядає у ясну воду старєзна, зігнєна верба. У річці сонцє купає свої проміня, а він тим любуєть ся, любуєть ся... А гєнь — гєнь далеко дивлячись долиною мріють села, а за ними тільки синє шєсь...

От так що ранку цілє літо він приходить сюда любоватись чудною красою природи.

Тут думки і душа спочине по нічній праці, але не на довго. Прибігають на пів голі його дітки.

— Тату! та-а-а-т-у! Взе молоко готовє, казали мама, їдїть до дому...

І перебивають його спокій і вжє немає спочинку. Посїдають кругом нього тай герцюють безжурні... А батько дивить ся мовчки і мимоволі усміхаєть ся.

— Ви скрізь найшли-б мене. Ну, ходім, ходім...

— — — — —

Конець буде.

Малий фейлетон.

ЦВІТИ.

Над невеличким та рвучим струмочком простягла свої сині, блакитні рамева та ясноволоту грудь чудова лука. Гарні, дрібненькі незабудьки зацвіли рясно понад беріг, а золоті, нятилисткові яскри првкласили її осередок—грудь. Всюда цвіти.

Щасливі, любі цвіти.

Ще рано. Ліниво підносить ся густа, темна мрака. Крізь імлу прoder ся ясний промінчик золотого сонця і радо з видимим вдоволенням здоровив поцілуями заспані, замерлі, та все чудові, любі цвіти.

Чудові, заспані цвіти!

І довго, довго цілувались з сонцем синоблакитні, золоті листочки. Теплою і світлом оживляв промінчик їх ніжні, заспані віти. І они з часом ожили. Їх корони нахилились доясного, теплого світла, а стать їх випрямилась гордо против студених, ледоватих подувів сухого вітру.

О горді, повні цвіти!

Аж одного таки дня повисла смерть над лукою. На небі видвіли темні, сумовиті хмари. За хвилину вдарив град. І вклонились головоньки сині — золотисті низько — низенько до самого долу. Бідні, бідні цвіти. І зійшов по бурі ясний, золотистий промінь. Глянув на цвіти, засіяв в ріжні світла, вкінці залив ся кровію і сховався у хмари.

На градом збитім полі остались бідні, подоптані цвіти...

Осим Луцький.

Колишні спомини.

Ви хочете, аби розповісти вам, як я стала учителькою, бо вас се дивує, що я високородна, панська донька покинула вигоди, забави, веселе товариство, всі радощі і зробила з себе жертву, вибираючи сей благородний, але і невдячний стан. Слушайте!

Так, я сільська учителька, що відчувала ся від усіх, а полюбила лишень невинні серця, поручені моїй опіці. Я знала давно, який се гіркий хліб те учительоване, бо мама нераз казала, що то хліб торбарів, а не заняте для панських доньок, що скінчили семинарію. Мати нагадувала мені заодно сумну історію учителів від найдавніших часів, починаючи від Римлян, у котрих учитель-невільник був предметом пімсти богів. Мама хотіла бачити мене такою панною, як сама була колись, але я, дякувати книжкам, стала иншою.

Книжки зробили мое серце чутким на найделікатніші вражіння, піднесли душу і розвинули фантазію. Читане книжок, які лиш попали, було моею наймилішою розривкою від дитинства. Книжки дали мені і виховане, якого я, по лишена сама собі, не дістала ані від мами, що була знята балями і туалетами, ані від тата, що перебув майже ціле життя за границею. Ах! я вчитувала ся в нещасну долю простолюдина і терпіла разом з ним! його кривди порушували чуткі струни моєї душі і виводили сумні мелодії. Я пізнавала і бачила, що причина його нещастя лежить виключно в вихиснуванню його темноти кривдниками.

Якийсь тайний голос неначе силою домагав ся, аби присвятити свою науку і всі свої сили бодай для одного села, для одної десятки людей, або хоч одного чоловіка, бо се мій обовязок. Мене се боліло, а мій душевний біль був

майже фізичний. В той час пригадали ся мені слова, які я давно вже десь чула, що найбільшим щастям на землі є праця для добра — не свого власного, але для добра опущених, нещасних, що дивгають кайдави темноти.

Мені сприяло ся мое життя без ніякої ціли, без завтра, я бачила, що дальше так бути не може. Я горячо забажала бути учителькою і те бажане було моею зьвіздою розради і потіхи. І щож мало мене здержати від здійснення моєї гадки? Чи любов до муцини, що не відповідав ідеалови витвореному моею буйною фантазією і покинув мене як-раз через те, що я рішила ся бути учителькою? О ні! Я подала ся на посаду мимо всяких перепон і бачила в тім одинокий вихід з пропасти і заспокоєне розбурханих нервів.

Я стала працювати щиро для ясної, чистої ідеї і при тій праці постарію ся. Мені любо зійти ся з дрібними дітьми, нестити ся їх молодими личками, вдивлювати ся в їх невинні очі і вслухувати ся в діточу щиро-наївну бесіду; так, — мені любо, але і важко на саму гадку, чи і сих діточок, поки-що щасливих, не жеде така сама доля, як їх материй і батьків.

За тринадцять літ мого учительованя прийшло ся мені пережити іще не одну тяжку хвилину, але се все дрібниця в порівнанню до того, що я вже перебула, і до щастя, яке мені дало переконане, що сповню бодай хоч в малій пайці обовязок наложений совістю. Мое лице ясно і спокійне. Сі прямодушні спомини, що їх розказую, насувають ся мені нераз вечірною годиною, як сиджу в маленькій, тихій кімнатці при блідім світлі місяця і дивлю ся на ті білі берези, що похилили ся над срібним потоком.

T. Іванівна.

НАКЛАД А. ХОЙНАЦКОГО.

Лев Лопатинський.

Сольо терно

оповідане з льотерійних пригод.

— Ціна 30 сот. —

Набути можна в Ставропільській книгарни.

Дешевим і гарним дарунком

при всяких нагодах,

яко гарна прикраса комнат і картини: Верещагіна, Шевченко в домини і Сластьона, Шевченкова могила.

Можна дістати через адміністрацію „Руслана“ з пересилкою за 1 кор. 60 сот.

„ТОВАРИШ“ ілюстрований календар на 1902. рік.

Ціна 1 кор. без пересилки поштовою; з пересилкою о 10 сот. більше.

Замовляти у Сеня Горюка у Львові, площа Домбровського ч. 1.

„ТОВАРИШ“ можна набувати також у всіх Філіях „Народної Торговлі“.

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1901.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходить о годині				відходить о годині			
6:10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня	6:25	до Станиславова, Підвисокого, Потутор				
6:20	з Чернівців (Іцкан, Га. аду), Гусятина	6:30	до Підволочиска (Київ) Бродів дв. головний				
6:46	з Брухович, шод. від 16. мая до 15. вер. вк.	6:43	до Лавочного (Мушкача, Пешту) Борислава				
7:45	з Янова	6:55	до Лавочного (Мушкача, Пешту) Борислава				
7:40	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче	8:30	до Гужова (Відня, Варшави), Берлина				
8:00	на дв. головний	2:55	до Станиславова, Підвисокого (1. лип. до 15. вер.)				
8:10	з Лавочного (Пешту) Калуша, Сянока	9:00	до Янова				
8:15	з Сокаля, Рави рускої	9:15	до Янова				
8:50	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту, Берлина	9:25	до Ізяслово, Гродів, Гусятина дв. Підзамче				
11:45	з Рятнова, Любачова, Самбора	9:42	до Сокаля, Белзця, Рави рускої і Любачова				
11:55	зі Станиславова (Кересмезе, Потутор)	10:20	до Сокаля, Белзця, Рави рускої і Любачова				
12:55	з Янова	10:25	до Чернівців				
1:10	зі Скольного, Калуша, Хирова з Лавочного від 1. черв. до 15. вер.	1:25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в неділі і свята				
3:14	з Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і св.)	2:15	до Брухович від 16. мая до 16. вересня в неділі і свята				
4:40	зі Самбора, Борислава, Стрия	3:05	до Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.				
2:20	з Підволочиска (Київ) Бродів на дв. Підзамче	3:15	до Янова шоденно від 16. мая до 30. вер.				
2:35	з Кракова	3:26	до Брухович шод. від 16. мая до 15. вер.				
5:35	з Чернівців, Іцкан	3:30	до Янова, Хирова, Любачова				
5:40	з Сокаля, Белзця і Любачова						
6:00							
Ніч				Ніч			
7:36	з Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і св.)	12:45	до Станиславова				
8:50	з Брухович від 16. мая до 15. вересня шод.	6:20	до Гужова (Відня, Берлина, Варшави)				
9:41	з Янова від 1. мая до 15. вер. шоденно	6:30	до Янова від 1. мая до 15. вер. т. в дні б. а від 16. вер. до 30. цвіт. 1902 шоденно				
9:20	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і св.)	6:35	до Лавочного (Пешту) Калуша, Хирова				
8:40	з Кракова (Відня, Берлина), Ясла, Розвадова	7:10	до Тернополя, Бродів дворець головний				
2:31	з Чернівців, Букарешту	7:22	дворець Підзамче				
12:15	з Лавочного (Пешту) Хирова, Калуша	7:25	до Сокаля і Рави рускої				
10:20	з Підволочиска (Київ), Бродів на дв. Підзамче	7:52	до Брухович (16. мая до 16. вер. в нед. і св.)				
10:20	на дв. голов.	9:30	до Янова від 1. мая до 15. вересня				
10:02	з Підволочиска Копичинець на дв. Підзамче	10:20	до Чернівців і Іцкан				
3:12	на дворець головний	11:00	до Кракова, Відня, Варшави				
3:35		11:10	до Підвисокого, Бродів дв. головний				
		11:32	до Янова, Хирова, Любачова				
		4:15	до Станиславова, Відня, Берлина, Самбора				
		4:41	до Брухович від 16. мая до 15. вер. шод.				

ЗАМІТКА: Гожа кінча часять ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

Час середно-європейский різнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мин. часу львівського. — В місті видають білети ізда: Звичайні білети агенція часописий Ст. І. Соколовського в пасажи Гавсманна ч. 9. від 7. год. таво до 8. вечером, а білети звичайні і всякі инші, тарифи, іх строгаї провідники, розвади і т. п. бюро інформаційне п. к. залізниць державних (ул. Красівських ч. 5. в подвірю, сходи II, двері ч. 52) в урядових годинах (8—3 а в свята 9—12).

COLOSSEUM Ernesta Thorna.

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонішна

Небувала, сензаційна програма!

від 1. до 16. лютого 1901.

При співучасті військової музики 80. п. п.

1) Увертура (Реклямограф). 2) She, чотири елементи, найбільше сензаційне видовище на сцені. 3) The three Hugosset, королі гімнастиків на потрійнім реку. 4) Чотири сестри Mac-Govern, англійські танці акробатичні. 5) Jean Marconi, в своїм пречуднім акті: В країні музики і світла. 6) The Comedy Four, американські мінестрелі. 7) Janowski Trio, ексцентричний акт акробатичний. 8) Alda Ireos, французка субретка. 9) Abs-Avello, містецькі гімнастики. 10) Американський біоскоп, нова серія живих фотографій.

Що дня о 8. год. вечером велике представлєне. В неділю і свята два представлєня. Що п'ятниці High-Life представлєне. Білети вчасніше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Господиня

для заряду дому і господарства, вдова середних літ, пошукує місця на скромних услівях.

Ближні інформації в редакції „Руслана“.

МУРОВАНІЙ ДІМ

з офіцинами, садом і огородом в БЕРЕЖАНАХ (ч. 4. побіч ставу)

продам сейчас за 4.000 зр.

Зголошеня приймає Редакція „Руслана“.